

Zadanie 5.1. Badanie pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych w ramach obowiązującego monitoringu krajowego oraz wymogów UE

Okres realizacji: 2008-2013

Kierownik zadania: **dr Artur Miszczak**

Wykonawcy: mgr P. Sikorski, mgr J. Kicińska, mgr K. Rudziński, dr J. Szymczak, T. Bil, mgr J. Czajkowska, K. Gręda, mgr R. Pejski, mgr J. Kazimierzczak, mgr Ł. Wypych, mgr K. Zagibajło, mgr E. Szustakowska, mgr A. Markowicz, mgr I. Kuśmierska, A. Kaźmierczak, A. Trocha, K. Kaczorowska

Celem zadania była kontrola prawidłowego stosowania środków ochrony roślin w produkcji rolnej. Ocena pozostałości środków ochrony roślin polega na stwierdzeniu, czy dana substancja wykryta w dostarczonej przez PIORiN próbce jest dopuszczona do stosowania w uprawie zgodnie z etykietą, czy wykryty związek znajduje się w wykazie substancji aktywnych, których stosowanie w ochronie roślin jest zabronione oraz czy nie nastąpiło przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu danej substancji w uprawie. W przypadku stwierdzenia przekroczenia informowane są odpowiednie organy kontroli państwowej uruchamiające procedurę RASFF (System Wczesnego Ostrzeżenia o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Paszach dla Zwierząt).

A. Przeprowadzenie analiz pozostałości środków ochrony roślin w próbkach płodów rolnych dostarczonych przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

W roku 2013 badania kontrolne przeprowadzone w Zakładzie Badania Bezpieczeństwa Żywności objęły 332 substancje biologicznie czynne środków ochrony roślin, które należy analizować zgodnie z wytycznymi w rozporządzeniu WE 396/2005. W tym analizowano 292 substancje aktywne środków ochrony roślin oraz ich izomery i metabolity. Obiektami badań było 39 rodzajów upraw lub ich grup – 10 sadowniczych, 20 warzyw oraz 9 rolniczych. Próbkami do badań, zgodnie z wcześniej ustalonym harmonogramem, pobierali pracownicy Wojewódzkich Inspektoratów Ochrony Roślin i Nasiennictwa, a następnie dostarczali je do laboratorium. Ogółem pobrano do badań monitoringowych 1000 próbek płodów rolnych, w tym: 321 próbki owoców, 291 próbek warzyw oraz 388 próbek z upraw rolniczych.

Spośród przebadanych 1000 próbek: w 493 próbkach, czyli w 49,3% ogółu analizowanych nie stwierdzono obecności pozostałości środków ochrony roślin. W 491 próbkach, czyli w 49,1% wykryto pozostałości pozostające poniżej najwyższych dopuszczalnych pozostałości (NDP), wśród nich – 150 próbek zawierało nieprawidłowe środki (15,0%) ze względu na aktualnie zarejestrowane przez MRiRW dla danych upraw, a w 1,6% ogólnej liczby próbek, czyli w 16 próbkach, stwierdzono przekroczenia NDP.

B. Przeprowadzenie analiz pozostałości środków ochrony roślin w próbach pochodzących z upraw ekologicznych.

a) Badania dla jednostek certyfikujących w rolnictwie ekologicznym

W ramach badań prowadzonych na rzecz tych jednostek certyfikujących, w 2013 roku wykonano oznaczenia pozostałości środków ochrony roślin w 50 próbach. Obiektami badań było: 10 prób z 5 upraw sadowniczych (jabłoń, malina, orzech włoski, porzeczka, truskawka), 6 prób z 5 upraw warzyw (cebula, kapusta, marchew, seler, soczewica), 26 prób z upraw rolniczych (gryka, jęczmień, ziemniak, kukurydza, owies, pszenica, pszenżyto, rzepak, żyto, zboże i siano oraz mieszanki zbóż), 2 próby z upraw zielarskich (melisa i mięta) oraz 6 prób gleby.

W czasie realizacji zadania w 11 próbkach wykryto obecność chemicznych środków ochrony roślin, co stanowiło 22% wszystkich nadesłanych przez jednostki certyfikujące próbek.

b) Badania dla Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych

W ramach badań prowadzonych na rzecz Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, w 2013 roku wykonano oznaczenia pozostałości środków ochrony roślin w 50 próbach. Do badań nadesłano: 4 próby z 4 upraw sadowniczych (aronia, jabłko, malina, śliwka), 14 prób z 10 upraw warzyw (burak ćwikłowy, fasola, groch, groszek cukrowy, kapusta głowiasta, marchew, ogórek, pietruszka, por, pomidor), 32 próby z upraw rolniczych (jęczmień, owies, proso, pszenica, orkisz, mieszanki zbożowe, ziemniak).

W czasie realizacji zadania obecność chemicznych środków ochrony roślin stwierdzono w sześciu próbach: żyta (karbendazym i metiokarb), żyta (ditiokarbaminiany), ziemniaka (propamokarb), jabłek (karbendazym) oraz w dwóch próbach kapusty białej (ditiokarbaminiany).

Wykrycia pozostałości chemicznych środków ochrony roślin w próbach pochodzących z certyfikowanych gospodarstw ekologicznych stanowiły 12% wszystkich nadesłanych przez wojewódzkie oddziały PIORiN prób.